

ZKUŠENOSTI S INTERNETEM V ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNĚ PEDAGOGICKÉ FAKULTY UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ

Ivo Brožek, Pedagogická fakulta UJEP Ústí nad Labem

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem dlouho zaostávala za ostatními vysokými školami v budování počítačové sítě i v připojení na Internet. Proto teprve v roce 1995 bylo v knihovně zřízeno jedno přípojné místo, z něhož byl přístup do Internetu, a až v září 1997 byla dokončena 1. etapa rozvoje univerzitní sítě ULNET se 750 přípojnými místy, což umožnilo připojit osobní počítače na všech pracovištích knihovny.

Dalším limitujícím faktorem byl všeobecně známý nedostatek investičních prostředků na nákup počítačů. Knihovníci byli jimi vybaveni v rámci grantu na automatizaci knihovnických agend, pro OPAC jsme získali několik vyřazených počítačů od Komerční banky, avšak pro naše uživatele jsme teprve v prosinci 1997 zakoupili dva počítače do studovny, kde jsou jim k dispozici jednak k přehrávání 30 CD-ROM, jednak k vyhledávání v Internetu.

Po půl roce provozu jsme uspořádali anketu mezi těmi, kteří počítače využívají (oslovili jsme 42 studentů, kteří je alespoň jednou použili – návratnost činila 13 dotazníků, tj. 31 %).

Anketa ukázala mj.:

- 70 % využívá počítače ve studovně 1x týdně nebo častěji
- u 77 % brání častějšímu využití, že počítač je obsazen
- 85 % má ještě jinou možnost přístupu k Internetu (především v počítačových učebnách fakulty, ojediněle na kat. anglistiky a v Městské knihovně Děčín)
- všichni používají tyto počítače k vyhledávání v Internetu, 54 % k přehrávání CD-ROM, 46 % k elektronické poště, ojediněle pro telnet, IRC, práci v text. editoru
- z CD-ROM jsou využívány především encyklopedie, dále Oxford English Dictionary, Česká literatura po roce 1945, Státy a jejich představitelé, Truhla J. Cimrmana; podle naší evidence však využívání CD-ROM představuje jen cca 10 % z provozu počítačů, z 90 % jde o přístup na Internet
- na www stránkách naší univerzity využívají jak informace o katedrách, studijních programech, seznamy e-mailových adres studentů a zaměstnanců, tak i uváděné odkazy na vyhledávací služby a jiné servery

- Microsoft Internet Explorer preferuje 31 %, Netscape Navigator 23 %, avšak 46 % je to jedno
- mezi nejčastěji používané servery byly uváděny: seznam.cz, post.cz, Altavista, Yahoo, www stránky jiných univerzit, deník Neviditelný pes, IDOS (Jízdní řád Českých drah), Obchodní rejstřík
- problémy, které se vyskytují při práci na počítači: přetížení počítačové sítě, nízká rychlost přístupu, občasné „zatuhnutí“, nezkušenost a neznalost uživatelů

Tato anketa potvrdila některé naše dosavadní poznatky. Problém vidíme zejména v nedostatečných znalostech našich studentů v práci s počítači obecně a ve využívání Internetu zvláště. Tyto znalosti nezískávají zřejmě v dostatečné kvalitě na středních školách a na naší fakultě nemají možnost se to naučit (výuka práce s počítači není mezi povinnými předměty společného základu; je zařazena do studijních programů jen u několika aprobací). Ověřil jsem si to i v mé výuce předmětů Úvod do knihovnictví (povinný předmět pro bakalářský obor Základy humanitní vzdělanosti) a Základy knihovnictví a bibliografie (výběrový seminář pro studenty učitelství českého jazyka).

Druhou oblastí je používání Internetu pro knihovníky. Ani zde se asi nelišíme od jiných vysokoškolských knihoven. Poskytujeme informace o knihovně na www stránkách školy, měsíčně zveřejňujeme výběr z nových přírůstků, je k dispozici souborný katalog naší univerzity s přístupem www a telnet. Vyhledávání v katalozích a databázích na Internetu je prováděno při akvizici (upřesnění neúplných bibliografických údajů o požadované publikaci, zjištění dostupnosti), při katalogizaci (nejsme-li si jisti, jak zkatalogizovat konkrétní dílo), při meziknihovní výpůjční službě. Přes naše optimistické představy se nám bohužel nepodařilo začít s výměnou katalogizačních záznamů s jinou knihovnou používající též software (TINLIB), a to jak z důvodů technických, tak organizačních.

Do budoucna plánujeme umístit další počítače s přístupem na Internet do našich studoven, pomáhat uživatelům s orientací na Internetu, zlepšit prezentaci knihovny na www stránkách.